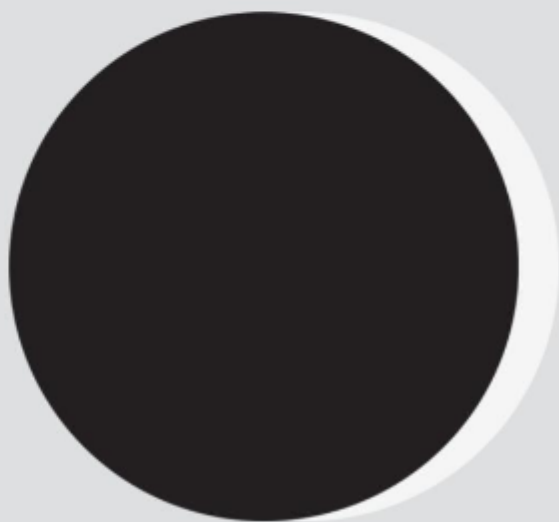

VOLUM COORDONAT DE
SALMAN AKHTAR

FRICA

O UMBRĂ ÎNTUNECATĂ
CE NE ÎNSOȚEȘTE
DE-A LUNGUL VIEȚII

Traducere din limba engleză de
Laura Netea

Cuprins

Mulțumiri	9
Despre coordonator și autori	11
Introducere	19
PROLOG	21
Frica, fobia și lașitatea <i>Salman Akhtar</i>	23
ȘASE MARI FRICI DIN VIEȚILE NOASTRE	71
Frica de prăbușire <i>Elaine Zickler</i>	73
Frica de singurătate <i>Peggy B. Hutson</i>	102
Frica de intimitate <i>Susan Kavalier-Adler</i>	144
Frica de vătămare <i>Jerome S. Blackman</i>	199
Frica de succes <i>Andrew Klafter</i>	233

Frica de moarte	264
<i>Calvin A. Colarusso</i>	
EPILOG	297
Frica pe parcursul vieții	299
<i>M. Hossein Etezady</i>	
Referințe bibliografice	343

Despre coordonator și autori

Salman Akhtar, M.D., este profesor de psihiatrie la Jefferson Medical College și analist formator și supervisor în cadrul Centrului de Psihanaliză din Philadelphia. A făcut parte din colectivul de redacție al publicațiilor *International Journal of Psychoanalysis* și *Journal of the American Psychoanalytic Association*. Dintre cele peste 300 de titluri publicate, este autorul a 14 cărți — *Broken Structures* (1992), *Quest for Answers* (1995), *Inner Torment* (1999), *Immigration and Identity* (1999), *New Clinical Realms* (2003), *Objects of Our Desire* (2005), *Regarding Others* (2007), *Turning Points in Dynamic Psychotherapy* (2009), *The Damaged Core* (2009), *Comprehensive Dictionary of Psychoanalysis* (2009), *Immigration and Acculturation* (2011), *Matters of Life and Death* (2011), *Psychoanalytic Listening* (2013) și *Good Stuff*¹ (2013) —, precum și coordonatorul a 41 de volume de psihiatrie și psihanaliză. Dr. Akhtar a susținut multe discursuri și prelegeri prestigioase, incluzând foarte recentul discurs inaugural din

¹ Tradusă în limba română cu titlul *Sursele bucuriei*, București: Editura Trei, 2018. (N.t.)

cadrul primului Congres IPA-Asia, din Beijing, China (2010). Dr. Akhtar este laureat al unui număr de premii, printre care Premiul pentru cea mai bună lucrare a anului, acordat de *Journal of the American Psychoanalytic Association*, Premiul pentru literatură Margaret Mahler (1996), Premiul Sigmund Freud, acordat de Societatea Americană a Medicilor Psihanaliști (2000), Premiul Laughlin, acordat de Colegiul American al Psihanaliștilor (2003), Premiul Edith Sabshin (2000), din partea Asociației Americane de Psihanaliză, Premiul Robert Liebert (2004), din partea Universității Columbia, pentru contribuții remarcabile la psihanaliza aplicată, Premiul Kun Po Soo (2004), din partea Asociației Americane de Psihiatrie, Premiul Irma Bland (2005), pentru abilitățile remarcabile ca formator al medicilor psihiatri rezidenți din țară, și Premiul Nancy Roeske (2013). De curând, i-a fost acordat și Premiul Sigourney (2012), cea mai prestigioasă distincție în domeniul psihanalizei. Dr. Akhtar a susținut prelegeri și cursuri pe plan internațional, iar cărțile sale au fost traduse în multe limbi, printre care germană, turcă și română. Se caracterizează printr-un spectru vast de interese, fiind în trecut redactor al rubricii destinate recenziilor de film publicate în *International Journal of Psychoanalysis*, iar în prezent fiind responsabil de recenziile de carte publicate în *International Journal of Applied Psychoanalytic Studies*. A publicat șapte colecții de poezie și deține poziția de Scholar-in-Residence în cadrul Companiei de Teatru Inter-Act din Philadelphia.

Jerome S. Blackman, M.D., DFAPA, FIPA, FACPSa, este profesor clinician de psihiatrie în cadrul Facultății de Medicină din Virginia de Est, Norfolk, VA; analist formator și supervisor în cadrul Societății Freudiene Contemporane din Washington, DC; a ocupat

poziția de Designated Sexual Abuse Treatment Resource în statul Louisiana. A susținut cursuri în cadrul Universității Beijing, Universității de Medicină Fu Dan (Shanghai) și a Facultății de Medicină Zhe Jiang din Hangzhou, China. Premiul acordat formatorilor în psihiatrie de către Naval Medical Center, Portsmouth, VA îi poartă numele din 1992. Este autorul cărții *101 apărări. Cum se autoprotejează mintea* (2010)², precum și al volumelor *Get the Diagnosis Right: Assessment and Treatment Selection for Mental Disorders* (2010) și *The Therapist's Answer Book: Solutions to 101 Tricky Problems in Psychotherapy* (2013). Prima dintre aceste cărți a fost tradusă în română, chineză și turcă.

Calvin Colarusso, M.D., este profesor clinician de psihiatrie în cadrul Universității California din San Diego, precum și analist formator și supervisor în psihanaliza adultului și a copilului în cadrul Institutului de Psihanaliză din San Diego. Este autorul a mai mult de cincizeci de articole evaluate *inter pares* și capitole din cărți. Apărând ca martor-expert în mai mult de o sută de cazuri de abuz sexual asupra copiilor, a avut în tratament atât victime, cât și agresori. Dr. Colarusso a fost coautorul a două texte de importanță majoră cu privire la dezvoltarea psihologică a adultului: *Adult Development: A New Dimension in Psychodynamic Theory and Practice* (1981) și *New Dimensions in Adult Development* (1990). În plus, a fost autorul unic al unui mare număr de cărți, printre care *Child and Adult Development: A Psychoanalytic Introduction for Clinicians* (1992) și *The Long Shadow of Sexual Abuse: Developmental Effects Across the Life Cycle* (2010).

² București: Editura Trei, 2012. (N.L.)

M. Hossein Etezady, M.D., este psihiatru și psihanalist acreditat în lucrul cu copii și adulți, desfășurându-și activitatea în practică privată. A lucrat în multiple cadre, atât cu pacienți în ambulatoriu, cât și cu pacienți în regim de internare, acordând consultații psihiatrice copiilor, adolescenților și adulților. De-a lungul a peste treizeci de ani, a activat ca moderator, coordonator, colaborator și deține în prezent poziția de copreședinte senior al Grupului de discuții cu privire la copiii vulnerabili din cadrul Asociației Psihanalitice Americane și a Asociației de Psihanaliza Copilului. Dr. Etezady a scris numeroase articole dedicate studiului clinic, teoretic și de cercetare în cadrul psihanalizei copilului și adultului. Scrierile sale recente includ perspective psihanalitice actualizate cu privire la teme precum dezvoltarea sinelui, narcisismul în contextul patologiei și al normalității, credința și transformarea, creativitatea și jocul. În plus, a fost coordonatorul unui număr de cărți, printre care: *The Neurotic Child and Adolescent* (1990), *Psychoanalytic Treatment of the Young* (1993), *The Vulnerable Child, vol. I* (1993), *The Vulnerable Child, vol. II* (1995), *The Vulnerable Child, vol. III* (1996) și *Clinical Perspectives on Reflective Parenting*. (2012) Este unul dintre coordonatorii a trei alte volume din seria *The Vulnerable Child*, incluzând *From Chaos to Organization*, în curs de publicare. Începând din 2007, dr. Etezady a deținut funcția de președinte al Catedrei și al Comitetului Educațional al noului Institut Psihanalitic din Teheran, în cadrul căruia a fost activ implicat în construirea și implementarea programului de formare în psihoterapie psihanalitică. Dr. Etezady face parte din conducerea Fundației de Cercetare Psihiatrică Margaret Mahler și este membru al Catedrei Centrului Psihanalitic din Philadelphia, PA.

Peggy B. Hutson, M.D., este analist formator și supervisor în cadrul Institutului Psihanalitic din Florida și fostul președinte al Societății și Fundației Psihanalitice din Florida. Face parte, ca voluntar, din Catedra Departamentului de Psihiatrie a Facultății de Medicină Miller din cadrul Universității Miami, unde deține poziția de profesor clinician. În urma absolvirii Facultății de Medicină din cadrul Universității Temple din Philadelphia, și-a desfășurat formarea psihanalitică în cadrul Institutului Psihanalitic Baltimore–Washington. A făcut parte din multe comitete importante ale Asociației Psihanalitice Americane, precum și din colectivul de redacție al *Journal of the American Psychoanalytic Association*. Dr. Hutson a susținut numeroase prezentări adresate grupurilor psihanalitice din Statele Unite; temele abordate de aceasta au inclus tulburarea imaginii de sine, tulburări ale stimei de sine, invidia, frica de succes, rușinea, iubirea și ura. Lucrările sale au fost publicate în *Psychoanalytic Inquiry*, iar recenziile sale de carte au fost incluse atât în revista anterior menționată, cât și în *Psychoanalytic Quarterly*. Este membră a Forumului Internațional al Femeilor, o organizație globală a femeilor profesioniste, care contribuie la creșterea socioeconomică a comunităților regionale.

Susan Kavalier-Adler, PhD, ABPP, NPsyA, DLitt, este psiholog și psihanalist în practică privată, dedicându-se lucrului cu indivizi și grupuri. Este fondatoarea Institutului de Relații de Obiect în Psihoterapie și Psihanaliză din New York City, unde a deținut funcțiile de director executiv, analist formator, supervisor senior și membru al catedrei. Este, de asemenea, o autoare prolifică, publicând cinci cărți și mai mult de șaiszeci de articole, fiind laureată a unsprezece premii pentru scrierile sale. Cărțile sale sunt: *The Compulsion to Create*:

Women Writers and Their Demon Lovers (Routledge, 1993; Other Press, 2000); *The Creative Mystique: From Red Shoes Frenzy to Love and Creativity* (Routledge, 1996); *Mourning, Spirituality and Psychic Change: A New Object Relations View of Psychoanalysis* (Routledge, 2003, pentru care a câștigat Premiul Național Gradiva, din partea NAAP); *The Anatomy of Regret: From Death Instinct to Reparation and Symbolization in Vivid Case Studies* (Karnac, 2013) și *Klein-Winnicott Dialectic: New Transformative Metapsychology and Interactive Clinical Theory* (Karnac, 2013, în curs de publicare.) Dr. Kavalier-Adler îmbină studiul psihanalitic asupra creativității, a evoluției spirituale a sinelui și a transferului erotic cu doliul ca proces de dezvoltare, de asemenea abordând dependențele de obiecte rele/traumatice erotizate, care împiedică elaborarea doliului.

Andrew Klafter, M.D., a crescut în nordul statului New York, unde a urmat și colegiul, și Facultatea de Medicină. S-a format ca psihiatru și a ocupat funcția de Șef al medicilor rezidenți în cadrul Universității Thomas Jefferson din Philadelphia, PA. În anul 2000, a fost recrutat ca nou membru al Catedrei Departamentului de Psihiatrie din cadrul Universității Cincinnati, unde continuă să predea teoria și tehnica psihoterapiei psihodinamice medicilor psihiatri rezidenți. Dr. Klafter și-a desfășurat formarea analitică în cadrul Institutului Psihanalitic din Cincinnati, fiind în prezent profesor în cadrul Catedrei de formare analitică și de programe de formare avansată în psihoterapia psihodinamică. Lucrează în practică privată ca psihanalist, psihoterapeut și psihoterapeut supervizor. Dr. Klafter a fost invitat să susțină prelegeri și ateliere pe plan național și internațional asupra teoriei și tehnicii psihanalitice, a psihanalizei și religiei, a limitelor și

încălcării acestora, precum și asupra dilemelor etice cu privire la confidențialitate și obligativitatea raportării. A câștigat numeroase premii pentru munca de profesor și de supervisor, incluzând Premiul Golden Award, care i-a fost oferit de Universitatea din Cincinnati în 2008, 2009, 2010 și 2011. Dr. Klafter este, de asemenea, membru al Comitetului executiv al Consiliului Evreiesc de Apărare a Copiilor, o organizație internațională dedicată prevenirii abuzurilor fizice și sexuale asupra copiilor. În cadrul vieții sale personale, are deosebite realizări ca muzician și fotograf. Locuiește în Cincinnati, Ohio, cu soția și cele patru fice.

Elaine Zickler și-a obținut titlul de doctor în literatura engleză din partea Bryn Mawr College și masteratul în științe sociale din partea Universității Rutgers. Și-a desfășurat formarea psihanalitică în cadrul Centrului Psihanalitic din Philadelphia. A scris recenzii și eseuri teoretice asupra genului și a sexualității, a teoriei franceze contemporane, a intersectării literaturii cu psihaanaliza, dedicându-se în prezent operei lui W.G. Sebald. A creat și organizat, de asemenea, o conferință bianuală dedicată literaturii pentru copii și psihaanalizei, cosponsorizată de Centrul Psihanalitic din Philadelphia și Universitatea din Pennsylvania. Dr. Zickler face parte din Catedra Centrului Psihanalitic din Philadelphia, unde predă cursuri asupra genului și sexualității, adresate candidaților analitici și studenților la Psihoterapie, lucrând în practică privată ca psihaanalist și psihoterapeut în Moorestown, New Jersey.

Introducere

Conceptul de anxietate se află în centrul teoretizării psihanalitice. Considerată a fi un agent de inhibiție a Eului și un factor motivator al creării de apărări, anxietatea a fost meticolos studiată și catalogată. Multiplele forme ale acesteia includ anxietatea automată, anxietatea-semnal, anxietatea de anihilare, anxietatea psihotică, anxietatea nevrotică, anxietatea de separare, anxietatea de castrare ș.a.m.d. Dacă îi adăugăm fiecareia dintre aceste forme originile de dezvoltare, fantasmele concomitente și alterarea consecutivă a Eului, ne putem face o idee cu privire la cât de vastă este prezența anxietății în literatura psihanalitică. Ar părea chiar că nu ne mai putem opri din a tot vorbi despre anxietate.

Cu toate acestea, rar se întâmplă ca pacienții noștri să folosească acest termen. Vorbesc, în schimb, despre frică. Unul ne imploră să-l vindecăm de frica de câini. Altul prezintă frica de singurătate ca raționament din spatele rămânerii într-o căsnicie nefericită. Un altul evită orice activitate sportivă pe baza unei frici de vătămare corporală. Iar un al patrulea trăiește într-o negare absolută a trecerii timpului, pentru a evita confruntarea cu frica sa de moarte. Lista ar putea continua la nesfârșit, dar cred

că ideea principală s-a înțeles. Anxietatea este un construct teoretic separat de experiență. Ceea ce simt pacienții noștri este frică. Le face sângele să înghețe, genunchii, să li se taie, îi ține treji noaptea. Sau, cel puțin, este vorba despre ceea ce pacienții noștri definesc ca „frică”. Adevărul este, așa cum va demonstra această colecție de eseuri, că aceste două concepte — anxietatea și frica — sunt considerabil suprapuse.

Capitolul meu introductiv se dedică tocmai acestei chestiuni, în același timp extinzând domeniul fenomenologic și psihodinamic, pentru a include fobia și lașitatea caracterologică. Astfel, pregătește terenul pentru discuțiile cu privire la șase mari frici din viață care, într-o mare măsură, sunt aranjate în ordinea cronologiei de dezvoltare a primei lor apariții. Acestea includ (i) frica de prăbușire psihică, (ii) frica de singurătate, (iii) frica de intimitate, (iv) frica de vătămare, (v) frica de succes și (vi) frica de moarte. Fiecare dintre aceste frici este pusă în discuție de către un psihanalist de renume, în cadrul unui eseu scris cu scopul includerii în acest volum. Deși toți acești autori utilizează o perspectivă fenomenologică și metapsihologică, fiecare dintre ei adaugă propria voce descrierii sale. În consecință, unele eseuri au o nuanță mai teoretică, în timp ce altele au o înclinație mai tehnică. Unele sunt orientate spre procesele de dezvoltare, iar altele sunt deosebit de bogate din punct de vedere descriptiv. O asemenea trecere de la un unghi de observație la altul adaugă consistență conceptualizărilor prezentate și sporește plăcerea lecturii. Întregul material atinge un gestalt armonios odată cu capitolul de încheiere a cărții. Acest capitol revine asupra fiecăreia dintre textele anterioare, le reexaminează și le întrețese cu iscusință pentru a crea un tablou de profunzime al empatiei și înțelegerii. Ne simțim mai aproape de experiențele subiective ale pacienților noștri, îi înțelegem mai bine și ne regăsim mai pregătiți să-i ajutăm să-și gestioneze fricile.